

Creatief Vermogen Utrecht 2025-2028

Duurzaam cultuuronderwijs voor *élke* Utrechtse leerling

**Aanvraag Cultuureducatie
met Kwaliteit
2025-2028**

CULTUUR
SCHOOL
UTRECHT

Fonds voor Cultuurparticipatie en Gemeente Utrecht
Cultuur & School Utrecht, 24 juni 2024

CREATIEF
VERMOGEN
Utrecht

Inhoud

Voorwoord	03
1. Samenvatting	04
2. Inleiding	06
3. Reflectie op de stand van zaken Cultuureducatie met Kwaliteit	07
3.1 Positie van cultuuronderwijs in Utrecht	
3.2 Reflectie op de doelstellingen en resultaten in 2021-2024	
4. Activiteiten 2025-2028	14
4.1 Doelstellingen	
4.2 Relatie tot andere activiteiten op het gebied van cultuuronderwijs	
4.3 Risicoanalyse	
5. Samenwerking	24
5.1 Organisatie	
5.2 Overgang naar nieuwe penvoerder	
5.3 Betrokkenheid bij totstandkoming plan	
5.4 Codes	
5.5 Duurzaamheid	
6. Kennisdeling	30
7. Monitoring en evaluatie	31
8. Planning	32

Voorwoord

'Tijdens een dansles deed ik niet mee en in plaats van dat de docent mijn gedrag negeerde, pakte ze mijn hand en trok ze me mee de dansles in. Na afloop zei ze dat ik talent had!'

Op de jaarlijkse Cultuur & School Utrecht Inspiratiedag van 29 mei 2024, deelde schrijver, presentator, programmamaker en docent Karim Amghar deze herinnering om te illustreren wat cultuuronderwijs voor hem persoonlijk heeft betekend. Deze Inspiratiedag voor Utrechtse scholen en culturele partners organiseerden we dit jaar voor het eerst samen met Creatief Vermogen Utrecht en stond in het teken van *Duurzaam cultuuronderwijs voor elke Utrechtse leerling*. Karim drukte ons, luisteraars, op het hart dat we allemaal al lang bezig zijn met kansengelijkheid, want "cultuuronderwijs is kansengelijkheid. Met cultuuronderwijs leer je jezelf te uiten, kritisch na te denken en je inlevingsvermogen neemt toe, omdat je kennis maakt met perspectieven van anderen. Als je dat soort belangrijke vaardigheden meer waardeert en prioriteit geeft, dan kunnen ook kinderen aansluiten die dat anders niet zouden kunnen."

In de visie van Cultuur & School Utrecht heeft elke Utrechtse leerling recht op zo'n dansdocent als Karim had. Elke leerling heeft recht op rijk, passend en kwalitatief goed cultuuronderwijs, gegeven door bevolgen kunstenaars, makers en leraren. Cultuur prikkelt de verbeelding, schuurt, verwondert en verbindt. Elke leerling moet kansen krijgen dit te ervaren.

Cultuur & School Utrecht wil met het programma 'Creatief Vermogen Utrecht 2025-2028' het Utrechtse cultuuronderwijs in de vierde periode van Cultuureducatie met Kwaliteit verder verrijken en verstevigen. Dit doen we in nauwe samenwerking met betrokken culturele organisaties en scholen uit het netwerk van Creatief Vermogen Utrecht.

Samen werken we aan duurzaam cultuuronderwijs voor elke Utrechtse leerling, zodat er geen Utrechtse leerling meer te vinden is zonder een ervaring als die van Karim.

Het team en bestuur van Cultuur & School Utrecht

1 Samenvatting

Sinds de start van Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) wordt in de gemeente Utrecht het programma Creatief Vermogen Utrecht (CVU) uitgevoerd vanuit samenwerking tussen culturele organisaties en scholen. Met TivoliVredenburg als penvoerder en de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) als kennispartner, werkten in de periode 2021-2024 16 culturele organisaties intensief samen in 47 creatief partnerschappen op 42 basisscholen en 5 middelbare scholen.

Vanaf 1 januari 2025 komt het penvoerderschap van CVU in handen van Cultuur & School Utrecht (C&SU), het coördinatiepunt en kennisplatform voor cultuuronderwijs in de gemeente Utrecht. CVU en C&SU hebben in het overdrachtsjaar 2024 samengewerkt aan een door alle betrokkenen gedragen projectplan.

In 2025-2028 bouwt C&SU met het programma CVU verder aan een stevig fundament om cultuureducatie nog verder te verankeren in de onderwijsprogramma's van Utrechtse scholen. Dit doet C&SU in CmK4 opnieuw via creatief partnerschappen, waarin een structurele samenwerking tussen de school en de culturele organisatie centraal staat, met activiteiten voor leerlingen en leraren. Door de partnerschappen te verbinden aan de advisering en begeleiding van C&SU, verankeren we cultuuronderwijs op reeds betrokken scholen en initiëren we met elkaar nieuwe samenwerkingen op scholen die nog niet eerder deelnamen. Door de activiteiten van C&SU en CVU te combineren vergroten we de impact ervan op de Utrechtse leerlingen.

In CmK4 bouwen we voort op eerder behaalde resultaten en doelen van CVU.

Onze doelen voor 2025-2028 zijn:

- **Duurzame kwaliteitsverbetering van het cultuuronderwijs:** op de 47 scholen die reeds actief zijn binnen een creatief partnerschap en op minimaal 9 nieuwe basisscholen en 5 nieuwe middelbare scholen. Elk partnerschap werkt toe naar een gedragen cultuurplan (po) of een cultuurvisie en ontwikkelplan (vo) op de school, gekoppeld aan een creatieve leeromgeving op maat. Vanaf 2026 sluiten we waar mogelijk aan bij de landelijke curriculumvernieuwing voor primair en secundair onderwijs.

- **Vergroten van deskundigheid in cultuuronderwijs:** door training en ondersteuning van leraren en culturele professionals via een flexibel aanbod (trainingen, co-teaching en een jaaragenda) dat inspelt op bestaande leerbehoeftes.

Daarnaast besteden we aandacht aan:

- **Vakintegratie:** een aantal partnerschappen werkt hieraan. We organiseren kennisdelingsbijeenkomsten en deskundigheidbevordering over dit thema om het verder aan te jagen.
- **Verbinden van binnen- en buitenschools cultuuraanbod:** we maken deze koppeling in enkele creatief partnerschappen, in samenwerking met verschillende culturele en maatschappelijke organisaties en via het programma Mijn Creatieve Wijk (een doorontwikkeling van [Mijn Creatieve Stad](#)).

C&SU coördineert de kennisdeling door bijeenkomsten te organiseren met het netwerk van CVU, de consultants van C&SU en in samenwerking met PABO's en de HKU, rond thema's als diversiteit en inclusie, curriculumvernieuwing, en [burgerschap](#). Opgedane kennis en ervaringen die hieruit voortkomen worden gedeeld in bijeenkomsten voor alle scholen in Utrecht en op het [kennisplatform](#) van C&SU.

We monitoren en evalueren de resultaten uit het CVU-programma met jaarlijkse verslagen en gesprekken met scholen en partners.

2 Inleiding

Sinds de lancering van het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) in 2013, wordt in de gemeente Utrecht uitvoering gegeven aan het programma Creatief Vermogen Utrecht (CVU). In het programma werken Utrechtse scholen (po en vo) en culturele organisaties samen om kunst en cultuur een vast onderdeel van het lesprogramma te maken.

Het is de ambitie van het CVU-programma om kinderen en jongeren met alle facetten van kunst en cultuur in aanraking te brengen, zodat zij zich ontwikkelen tot creatieve en kritische volwassenen die vanuit hun creatief vermogen cultureel bewust zijn. Het programma CVU werkt daartoe aan een rijke culturele omgeving voor de leerling, waarin kunst en cultuur een vanzelfsprekendheid zijn, binnen en buiten schooltijd, in de wijk en in de stad.

Cultuur & School Utrecht (C&SU) is het coördinatiepunt en kennisplatform voor cultuuronderwijs in de gemeente Utrecht en bemiddelt, evalueert en monitort sinds 2014 culturele activiteiten van culturele partners voor basisscholen en sinds 2022 ook voor middelbare scholen. Met begeleiding, advies en training ondersteunt C&SU scholen bij het vormgeven van hun ambities op het gebied van cultuuronderwijs. Daarnaast deelt C&SU kennis en inspiratie via bijeenkomsten en via het kennisplatform.

Het is de missie van C&SU om het Utrechtse culturaanbod te verbinden met de vraag van scholen. C&SU helpt behoeften, wensen en ambities van scholen in kaart te brengen en ondersteunt in het vormgeven ervan. In de visie van C&SU moet elke Utrechtse leerling kansen krijgen om de waarden van cultuur te ervaren en talenten ten volle te benutten.

Het succes van het CVU-programma steunt op het netwerk van CVU, waarbinnen de afgelopen twaalf jaar door de projectleider, creatieve partners, scholen en kennispartner HKU, gelijkwaardig is samengewerkt. C&SU wordt penvoerder voor het programma CVU in de vierde periode van CmK. Samen met het netwerk heeft C&SU gewerkt aan het formuleren van de gezamenlijke ambities zoals verwoord in dit projectplan.

In dit projectplan gaan we dieper in op onze focus voor 2025-2028. Met onze activiteiten leggen we een fundament waarop vanaf 2029 kan worden voortgebouwd.

Waar we in dit projectplan spreken over 'we' of 'ons' doelen we op C&SU. Met de term 'culturele organisatie', doelen we op alle cultuurmakers, musea, podia en wijkcultuurhuizen, die binnen Utrecht werkzaam zijn op scholen. Waar we spreken over 'creatief partner' gaat het om culturele organisaties die binnen het programma CVU een langdurige samenwerking hebben met een school. Creatieve partnerschappen zijn meerjarige samenwerkingen tussen scholen en culturele organisaties. De principes van co-creatie, waarbij alle partners een gelijkwaardige inbreng hebben, en er van elkaar geleerd wordt, staat hierbij centraal. Tot slot bedoelen we met leraren, leerkrachten uit het primair onderwijs en docenten uit het voortgezet onderwijs.

3 Reflectie op de stand van zaken cultuureducatie met kwaliteit

3.1 Positie van cultuuronderwijs in de gemeente Utrecht

De gemeente Utrecht groeit sterk: volgens de prognose zal in 2029 de grens van 400.000 en in 2040 die van 470.000 inwoners worden overschreden. Onder deze inwonersaantallen, verdeeld over tien wijken met elk hun eigen culturele en maatschappelijke voorzieningen, bevinden zich momenteel circa 30.000 leerlingen op 124 basisscholen en 20.000 leerlingen op 24 middelbare scholen.*

De Utrechtse Onderwijsagenda legt de nadruk op gelijke kansen voor alle leerlingen zodat zij zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. De nadruk ligt daarbij ook op sociaal-emotionele ontwikkeling. Hiervoor wordt geïnvesteerd in de pedagogische kwaliteiten van de leraar en alle andere professionals rondom de leerling. En wordt gestreefd naar een brede basis in taal, rekenen, burgerschap, digitale en sociaal-emotionele vaardigheden voor alle leerlingen. De waarde van creatief denken en doen, wordt in gemeentebestuur vertaald naar duurzame versterking van hoogwaardig cultuuronderwijs, dat het creatief vermogen en de talenten van alle Utrechtse kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot 18 jaar aanspreekt en ontwikkelt.

In het afgelopen decennium zijn grote stappen gezet in cultuuronderwijs in Utrecht. Sinds 2013 hebben scholen de regie over de ontwikkeling van cultuuronderwijs op schoolniveau, via de regeling Cultuur voor ieder kind. Scholen beslissen zelf hoe ze invulling geven aan cultuuronderwijs. Om scholen en culturele organisaties met elkaar te verbinden en het aanbod te coördineren, werd in 2014 C&SU opgericht. Omdat de regie bij de scholen ligt, werkt C&SU vraaggericht en op maat, om zoveel mogelijk scholen te bewegen voor hoogwaardig cultuuronderwijs te kiezen.

Vanaf 2021 is de opdracht voor C&SU vanuit de gemeente uitgebreid, en ondersteunt C&SU scholen met advies en begeleiding door consultants en door middel van kennisdeling en een kennisplatform. In 2022 konden we de hoofdactiviteiten uitbreiden en versterken, dankzij een bijdrage vanuit de gemeentelijke regeling 'Herstel en Veerkracht voor de Utrechtse Jeugd

*Bron: <https://utrecht-monitor.nl/bevolking-bestuur/bevolking/bevolkingsprognose>

2022-2025' vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Anno 2024 heeft C&SU een stevige en gewaardeerde positie in het Utrechtse veld, en onderhouden we contact met nagenoeg alle scholen in de stad. In het Uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie 2024-2028 van de gemeente Utrecht wordt geadviseerd dat C&SU en CVU nauwer gaan samenwerken.

De overdracht van het penvoerderschap stelt C&SU en het netwerk van CVU in de gelegenheid om de relaties met het onderwijs en het culturele veld uit te breiden en verder te verdiepen. Voor scholen zorgt de nieuwe taakverdeling voor helderheid in de communicatie en organisatie. Zij hebben vanaf 2025 één plek waar ze terecht kunnen voor aanbod, begeleiding en deskundigheid, binnen de regeling Cultuur voor Ieder Kind en het programma CVU. Hierdoor wordt het realiseren van kwalitatief hoogwaardig cultuuronderwijs voor de scholen laagdrempeliger.

3.2 Reflectie op de doelstellingen en resultaten in CmK3 2021-2024

CVU wordt sinds de start van CmK in 2013 uitgevoerd vanuit samenwerking tussen culturele organisaties en scholen. De verschillende creatief partners en scholen legden vanaf dat moment samen een basis voor een hecht netwerk. De HKU speelde als kennispartner een grote rol in het opzetten van dit netwerk en de ontwikkeling van het gedachtegoed van CVU. In CmK3 trad TivoliVredenburg daarbij op als penvoerder. In de periode 2021-2024 werkten 19 culturele organisaties samen met 56 scholen (waarvan 47 scholen in een creatief partnerschap).

Hieronder reflecteert C&SU als nieuwe penvoerder op de doelstellingen en resultaten uit CmK3, als opmaat voor CmK4.

3.2.1 Het vergroten van de kansengelijkheid voor leerlingen

Doelstelling CmK3: in 2024 is het onderwerp kansengelijkheid binnen alle doelstellingen van het plan inzichtelijk en concreet gemaakt, zodat de kansengelijkheid van leerlingen is vergroot.

Resultaat CmK3: Het programma bereikte leerlingen uit alle wijken van Utrecht, ongeacht type school: reguliere basisscholen, scholen voor speciaal onderwijs of vmbo-scholen, door:

- Scholen uit alle wijken van Utrecht actief te benaderen;
- Verbinding te leggen met school, wijk en ouders en de culturele omgeving van deze leerlingen centraal te stellen binnen het wijkgerichte programma Mijn Creatieve Stad;
- Te investeren in deskundigheid van leraren via trainingen en tools voor begeleiding van leerlingen;
- Uit te breiden naar middelbare scholen.

REFLECTIE C&SU

Om alle leerlingen de kans te bieden hun creatief vermogen te ontwikkelen, heeft het netwerk van CVU, strategieën nodig. Via kennisdeling blijft het netwerk aandacht houden voor dit onderwerp. Goed zicht krijgen op wat er in de wijk speelt en welke culturele voorzieningen er zijn, draagt bij aan het vergroten van kansen voor leerlingen, en het leggen van verbindingen tussen binnen- en buitenschoolse activiteiten. Door inzet van de consultants van C&SU kunnen we meer investeren in betrokkenheid van scholen in alle wijken, in het bijzonder scholen met een hoog percentage leerlingen in kansarme posities, het speciaal onderwijs, vmboscholen en praktijkonderwijsscholen.

PRAKTIJKVOORBEELD HET FILIAAL

Het Filiaal theatermakers: 'We steken het vonkje aan van wat kunst kan doen'

Het Filiaal theatermakers gaat samen met de partnerscholen op zoek naar cross-overs tussen cultuurvakken en taal, rekenen of zaakvakken. Dit onderzoek levert lessenreeksen voor de onder-, midden- en bovenbouw op die na de uitvoering en de presentaties met de leraar, de kunstenaar en de leerlingen worden geëvalueerd.

Leerstijlen en werkvormen gekoppeld aan leeropbrengsten in beide vakgebieden zijn speciale aandachtspunten. Het Filiaal theatermakers begeleidt de partnerscholen door deskundigheidsbevordering van de leraren van de partnerscholen.

Anne-Marie Knippels van Het Filiaal theatermakers vertelt: "Soms heb je ander soort lessen of opdrachten nodig om een kind zijn kracht te laten ontdekken. Het is heel bijzonder dat leraren door sommige werkvormen of een andere aanpak onverwachte kanten van hun klas of leerlingen gaan zien.

Bij leerlingen zie je dat ze door de lessen tot eigen inzichten komen. We steken het vonkje aan van wat kunst kan doen. Het allermooist is als de nieuwsgierigheid wordt geprikkeld en kinderen zelf verder gaan denken. Bijvoorbeeld dat kind dat eerst stelde: 'Nee, dieren zijn natuur en mensen horen niet bij de natuur.' In de lessen veranderde hij van gedachten toen hij zag dat aderen eigenlijk heel erg lijken op de nerven van een blad: 'misschien hoor ik zelf toch ook wel bij de natuur'."

"Het is heel bijzonder dat leraren door sommige werkvormen of een andere aanpak onverwachte kanten van hun klas of leerlingen ontdekken."

Afbeelding: De Diamant van Creatief Vermogen

3.2.2 Culturele ontwikkeling van een kind centraal stellen

Doelstelling CmK3: in 2024 zit de theorie rondom de creatieve grondhouding die leraren nodig hebben om het creatief vermogen aan te wakkeren bij leerlingen in het DNA van de creatief partners.

Resultaat CmK3: Tools zoals De Diamantslijper en De creatieve grondhouding, ontwikkeld door de HKU, scholen en creatief partners binnen CVU, werden ingezet om creatief leren van leerlingen te stimuleren en boden handvatten voor monitoring en bijstelling. De HKU bevorderde de deskundigheid van leraren en culturele organisaties door hen te ondersteunen bij en te trainen in de samenwerking met leerlingen vanuit de creatieve grondhouding.

REFLECTIE C&SU

Leraren van scholen die deelnemen aan CVU worden geacht te investeren in hun deskundigheid. Daarvoor is een structureel aanbod nodig van trainingen rond de creatieve grondhouding en andere deskundigheidsbevordering. Daarnaast is het zinvol om concrete en goed toepasbare handvatten uit te werken, die het voor leraren makkelijker maken om de tools toe te passen en te borgen in hun werkzaamheden. Ook is het zinvol om deze tools aan te passen aan de behoeften van leraren en leerlingen in het voortgezet onderwijs.

3.2.3 Duurzaam versterken van de kwaliteit van cultuuronderwijs

Doelstelling CmK3: In 2024 werken alle deelnemende creatief partnerschappen vanuit de open leerlijn van Creatief Vermogen Utrecht en is de samenwerking tussen culturele partner en school structureel. Hierdoor wordt cultuuronderwijs duurzaam versterkt op de scholen. Het gedachtengoed van CVU is bij toekomstige leraren gedeeld op de Marnix Academie, opleiding Leraar Basisonderwijs van de Hogeschool Utrecht (Pabo HU) en de HKU.

Resultaat CmK3: Door langdurige samenwerking in een op maat gemaakt programma van jaarlijks terugkerende activiteiten, konden activiteiten en deskundigheidsbevordering

grondiger worden opgepakt, uitgewerkt en ingepast in het curriculum. Op deze manier werd gewerkt aan duurzame kwaliteitsverbetering van cultuureducatie. De inzichten in het creatief partnerschap bleken bovendien bruikbaar in samenwerkingsverbanden met scholen van buiten het CVU-netwerk. De HKU werkte aan de kwaliteit van cultuureducatie op de Marnix Academie en de Pabo HU.

REFLECTIE C&SU

De mate waarin binnen bestaande creatief partnerschappen aandacht is voor meerjarenplannen voor cultuuronderwijs wisselt. De consultants van C&SU zijn gekoppeld aan wijken en hebben culturele organisaties in hun bemiddelingsportefeuille. Hierdoor kunnen zij een rol gaan spelen in een betere aansluiting van de creatief partnerschappen bij de visie, het beleid en de ontwikkelingen binnen de school. En daarmee werken aan duurzame kwaliteitsverbetering van cultuureducatie. Ook kunnen scholen buiten het CVU-netwerk beter bereikt worden met de opgedane inzichten uit de partnerschappen doordat C&SU alle scholen in Utrecht bereikt.

3.2.4 Het verbreden van de relatie met de huidige scholen en het vergroten van het bereik van nieuwe scholen

Doelstelling Cmk3: in 2024 zijn verschillende vormen van creatief partnerschappen onderzocht en diverse vormen uitgevoerd.

Resultaat Cmk3: Het lerend netwerk van Utrechtse creatief partnerschappen is kwalitatief versterkt en het aantal partnerschappen uitgebreid van 33 naar 47. Langdurige creatief partnerschappen en de mogelijkheden tot co-creatie legden een basis van vertrouwen tussen school en creatief partner van waaruit gezamenlijke ontwikkeling kon ontstaan. Er is geëxperimenteerd met verschillende 'relatievormen' tussen scholen en creatief partners, maar de voorkeur van de creatief partners bleek te liggen bij een vast en langdurig partnerschap, dat zowel financieel als inhoudelijk ruimte bood voor verdieping. Eind 2023 is samenwerking gestart met scholen uit het voortgezet onderwijs. Extra aandacht ging uit naar het vmbo, mede ingegeven door gemeentelijk beleid. Een visie op de specifieke doelen en aanpak voor het voortgezet onderwijs wordt in het najaar van 2024 opgesteld aan de hand van de uitkomsten van de partnerschappen met de vo-scholen.

REFLECTIE C&SU

In een klankbordgroep georganiseerd door C&SU en gesprekken tussen consultants van C&SU en scholen, geven sommige scholen aan een langdurig partnerschap met één culturele organisatie een te hoge drempel te vinden om deel te nemen aan CVU. Ook geven sommige scholen aan te weinig zicht te hebben op de effecten van het creatief partnerschap. Als nieuwe penvoerder vindt C&SU het daarom belangrijk een grotere diversiteit aan 'relatievormen' aan te gaan bieden, aansluitend bij de vraag van de school. In een intakegesprek zal C&SU in kaart brengen wat een (nieuwe) school wil en hoe hieraan invulling gegeven kan worden. Door de combinatie van gesprekken over het creatief partnerschap met gesprekken in het kader van de reguliere dienstverlening van C&SU ten aanzien van het cultuurplan of het beleid, kan C&SU de keuze voor samenwerkingspartner, deskundigheidsbevordering en activiteiten voor leerlingen, beter afstemmen op de school. We verwachten met de moneva van C&SU meer zicht te kunnen bieden op de effecten van een creatief partnerschap.

3.2.5. Het vergroten van de professionaliteit van leraren, culturele partners en penvoerder

Doelstelling CmK3: in 2024 begeleiden de creatief partners als creatief vermogende coaches, leraren bij de inhoudelijke deskundigheid. Het trainingsaanbod is versterkt met een aanbod voor leraren, studenten en creatief partners.

Resultaat CmK3: deskundigheidsbevordering was een verplicht onderdeel binnen elk creatief partnerschap. Verschillende vormen en methodes zijn hiervoor ontwikkeld. De teamtrainingen op de scholen binnen het creatief partnerschap waren gericht op kennismaking met de creatief partners en hun visie op de discipline. De vraag hoe cultuur in te zetten in het onderwijs en het creatief vermogen van leerlingen te stimuleren, kwam daarbij aan bod. Het trainingsaanbod dat door creatief partners werd ontwikkeld, werd onder andere aangeboden via de website van C&SU.

REFLECTIE C&SU

Door diverse factoren (met name de werkdruk en de coronapandemie) heeft het onderwijs te weinig ruimte gehad voor het opleiden van leraren. Het is daarom belangrijk om vormen van deskundigheidsbevordering aan te bieden die beter aansluiten bij de vraag van scholen en verdieping te zoeken via thema's als kansengelijkheid, burgerschap en vakintegratie.

3.2.6 Aansluiting bij binnen- en buitenschools aanbod

Doelstelling CmK3: in 2024 is binnen creatief partnerschappen onderzocht hoe vanuit de leefwereld van een kind, de verbinding binnen- en buitenschools aanbod kan worden gemaakt om kansengelijkheid te bevorderen.

Resultaat CmK3: in Mijn Creatieve Stad is verbinding gelegd tussen groep 8 leerlingen van verschillende scholen in de wijk, door hen aan te spreken als creatieve makers. Het doel van het project was leerlingen en ouders bewust maken van cultureel aanbod en voorzieningen in hun directe omgeving.

REFLECTIE C&SU

De verbinding tussen binnenschools en buitenschools aanbod is een relatief nieuw onderwerp voor CVU en C&SU. Via de [Cultuurthermometer in de wijk](#) van CS&U krijgen we beter inzicht in aanbod en spreiding daarvan over wijken. Dit biedt kansen om bij aan te haken in CmK4, aansluitend bij het [leerecosysteem](#) zoals omschreven door het LKCA en voor het voortzetten van het onderzoek dat is ingezet met Mijn Creatieve Stad.

PRAKTIJKVOORBEELD MIJN CREATIEVE STAD

Mijn creatieve stad

In maart en april 2024 volgden de twee groepen 8 van de St. Jan de Doper en de Johan de Wittschool het project 'Mijn Creatieve Stad', samen met de creatief partners Het Cultuurknooppunt en Het Wilde Westen.

Het doel van het project was dat groep 8 op een onderzoekende en creatieve manier een andere groep 8 uit een ander deel van de stad zou ontmoeten, zodat er een uitwisseling kon plaatsvinden. In dit project keken ze naar hun eigen wijk, leefomgeving en toekomst, én naar elkaar. De twee scholen, gelegen aan verschillende kanten van de stad (Oog in Al en Hoograven), volgden dezelfde lessen in theater en digitale storytelling (onder leiding van ClickF1). Tijdens de lessen werkten ze aan onderwerpen als 'wie zijn wij als klas?', 'wie ben ik en wie is de ander?' en 'mijn toekomstige ik'.

Gedurende de lessen maakten ze al digitaal kennis met elkaar door elkaars filmpjes te bekijken en hun eerste indrukken van elkaar te delen. Aan het einde van de lessenserie ontmoetten ze elkaar in het echt, wat een spannende dag was! Samen bouwden ze aan hun interactieve expositie genaamd 'Volgende halte: de wereld in!' in het Spoorwegmuseum, waarbij ze zelf het publiek rondleidden en trots konden vertellen over alles wat ze hadden gedaan en geleerd tijdens de lessen. Het Spoorwegmuseum was een perfecte plek voor deze afsluiting, want het spoor heeft ervoor gezorgd dat er nieuwe poorten opengingen naar andere werelddelen. Zo konden mensen nieuwe ervaringen op doen. Net als de leerlingen, die na groep 8 hun wereld gaan vergroten.

"In dit project keken ze naar hun eigen wijk, leefomgeving en toekomst, én naar elkaar."

4 Activiteiten

Met de activiteiten in het programma Creatief Vermogen Utrecht streven we in CmK4 naar duurzame kwaliteitsverbetering van cultuureducatie op de scholen. En naar een grotere deskundigheid onder leraren en creatief partners over hoe het creatief vermogen van leerlingen te vergroten. In welke mate we daarin slagen is mede afhankelijk van de fase waarin de school verkeert met betrekking tot de invulling van hun cultuuronderwijs en externe factoren als tijdgebrek en hoge mobiliteit binnen het onderwijspersoneel. De kansen die de curriculumvernieuwing biedt voor het structureel en langdurig voortzetten van cultuuronderwijs zullen we integreren in onze aanpak. Op deze manier biedt CmK4 ons de gelegenheid om scholen goed voor te bereiden op de nieuwe fase vanaf 2029.

4.1 Doelstellingen

Schooljaar 2024-2025 is een overgangsjaar waarin de activiteiten volgens de uitgangspunten van CmK3 doorlopen. Vanaf de zomer van 2025 richten wij ons met het CVU-programma op de vier doelstellingen van de CmK4-regeling, waarbij binnen alle creatief partnerschappen in ieder geval aandacht wordt besteed aan duurzame kwaliteitsverbetering en het vergroten van de deskundigheid.

In de eerste fase van CmK4, in 2025 en 2026, zetten we in op het continueren van bestaande partnerschappen en het starten van nieuwe partnerschappen, voor een deel in een flexibele vorm. De focus ligt op duurzame kwaliteitsverbetering, vergroten van deskundigheid, vakintegratie, verbinding van binnenschoolse- en buitenschoolse activiteiten en kennisopbouw en kennisdeling. In Q4 2026 voeren we een grondige tussenevaluatie uit zodat we kunnen bijsturen, ook met het oog op een optimale aansluiting bij de curriculumvernieuwing. Aan de hand hiervan, scherpen we in de tweede fase (tot en met eind 2028) onze inzet verder aan, binnen de partnerschappen en op het gebied van kennisdeling en deskundigheidsbevordering.

De focus van CVU lag tot en met 2022 op Utrechtse scholen in het primair onderwijs. De inspanningen op het gebied van deskundigheid en kennisdeling waren in eerste instantie gericht op deze doelgroep. Inmiddels zijn in CmK3 vijf middelbare scholen met een creatief

Inzet voor spoor-1-scholen: verduurzamen van de ontwikkeling

In een intakegesprek vanaf Q3 2024 tussen C&SU, creatief partner en de school die al deelnamen aan CmK1, 2 en/of 3, worden de uitgangspunten per school herijkt. Samen werken we toe naar een door het schoolteam gedragen projectplan voor het creatief partnerschap waarin is opgenomen wat er al is bereikt en waaraan scholen de komende periode willen werken: visievorming, deskundigheidsbevordering, een cultuurplan/ cultuurbeleid, een cultuurcoördinator, draagvlak, et cetera. Op basis van dit projectplan wordt binnen het creatief partnerschap een programma op maat gemaakt waarin de creatieve grondhouding van leraren voor de versterking van het creatief vermogen van leerlingen, wordt bevorderd. Ook omschrijven we in het projectplan hoe wordt bijgedragen aan de verankering van cultuuronderwijs via deskundigheidsbevordering, vakintegratie en/ of de versteviging van de relatie tussen binnen- en buitenschools aanbod.

Op scholen die gestart zijn in CmK1 en CmK2, is in voorgaande perioden reeds gewerkt aan het versterken en verankeren van cultuuronderwijs. Daarom leggen we het accent op CmK3-scholen en het betrekken van nieuwe scholen en doen de creatief partnerschappen die begonnen zijn in CmK1 en CmK2 een stap terug. De financiële bijdrage voor creatief partnerschappen voor CmK 1 en 2 scholen wordt aangepast (zie hoofdstuk 10: toelichting begroting).

Inzet voor spoor-2-scholen: ongelijk investeren in gelijke kansen

In de periode 2025-2028 willen we minimaal veertien scholen bereiken die nog niet eerder meededen aan CmK. Het leidend principe is: het recht van iedere leerling op goed cultuuronderwijs. We leggen de nadruk op basisscholen met een achterstandsscore, basisscholen die worstelen met meervoudige problematiek, hoge spreidingsgetallen en complexe vraagstukken (zoals het lerarentekort), scholen in het speciaal onderwijs en middelbare scholen in het vmbo en praktijkonderwijs. In CmK4 is ruimte voor vijf nieuwe langdurige partnerschappen. Daarnaast is er ruimte voor negen nieuwe scholen om een kort, flexibel kennismakingstraject op te starten, dat mogelijk dient als 'opmaat' naar een langdurig partnerschap.

OpMaat-trajecten

In schooljaar 2024-2025 doen we een behoefte-inventarisatie onder nog niet betrokken scholen. Aan de hand hiervan werken we onze aanpak verder uit. Ingangen die als startpunt kunnen dienen voor basisscholen zijn: het herzien van de cultuurvisie, het vergroten van draagvlak op school, het vergroten van sociaal-emotioneel welbevinden van leerlingen door middel van cultuur, het vergroten van het creatief vermogen van leerlingen, het verbinden van cultuuronderwijs aan een methode op het gebied van wereldoriëntatie of het verbinden van binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie. Voor middelbare scholen onderzoeken we onder meer hoe we kunnen aansluiten bij vakoverstijgende thema's en de leefwereld van de leerling. Met deze nieuwe scholen stellen we eveneens projectplannen op, die vanaf 2026 zullen worden aangescherpt naar aanleiding van de curriculumvernieuwing. De consulent van C&SU begeleidt dit proces, en betreft geschikte culturele organisaties op basis van de vraag van de scholen. Tijdens de uitvoering van dit OpMaat-traject wordt bepaald of en zo ja met welke culturele organisaties de school een langduriger samenwerking wil aangaan.

PRAKTIJKVOORBEELD VRIJSTAAT

De Vrijstaat

De Vrijstaat is al sinds het begin van het programma CVU een van de creatieve partners. Met vijf partnerscholen werkt zij aan de verankering van cultuuronderwijs binnen het curriculum.

Daphne de Bruin, directeur De Vrijstaat: "Iedere school is anders en verankering vraagt om maatwerk en tijd. Juist door lang met een school samen te werken leer je elkaar goed kennen en kun je inspelen op vragen en behoeftes die er spelen. Zowel voor de kinderen als voor het team word je onderdeel van de school.

We maken een uitgebreid activiteitenprogramma waarbij de leerlingen zowel onze theatervoorstellingen en exposities bezoeken en van de makers lessen in de klas krijgen. Voor de leraren geven we trainingen om hun eigen creatieve vermogen verder te ontwikkelen en tools in handen te geven om in de klas een omgeving te creëren waar creativiteit, onderzoek, experiment en verbeelding alle ruimte krijgen. Eén van de instrumenten die we ontwikkeld hebben is de kunstkalender, met een korte opdracht die je dagelijks in de klas kunt doen. Het geeft je iedere dag weer een klein shotje kunst. En het zorgt voor een vanzelfsprekende aanwezigheid van creativiteit in de klas."

Daphne de Bruin,
directeur De Vrijstaat

"Door lang met een school samen te werken leer je elkaar goed kennen en kun je inspelen op vragen en behoeftes die er spelen"

IN 2028 HEBBEN WE:

- op 61 scholen een duurzame plek gecreëerd voor cultuuronderwijs, blijkend uit een visie en een samenhangend programma, dat is geïntegreerd in het curriculum, en de aanwezigheid van een opgeleide cultuurcoördinator;
- op 61 scholen gewerkt aan het vergroten van het creatieve vermogen van de leerlingen en de ontwikkeling van de creatieve grondhouding van de leraren;
- op 61 scholen op maat gewerkt aan een door het schoolteam gedragen cultuurplan (po) of cultuurbeleid (vo);
- op 61 scholen voorbereidende werkzaamheden verricht om aan te sluiten bij de curriculumvernieuwingen;
- minimaal 3 nieuwe basisscholen en 2 nieuwe middelbare scholen bereikt met een langdurig partnerschap;
- minimaal 6 basisscholen en 3 middelbare scholen bereikt met een flexibele vorm van creatief partnerschap.

4.1.2

Vergroten deskundigheid

De kennis en expertise van creatief partners is van onschatbare waarde voor het bevorderen van de deskundigheid van leraren op het gebied van cultuureducatie. De afgelopen perioden is door het CVU-netwerk veel aanbod ontwikkeld (training, instrumenten en co-teaching) om zowel leraren als creatief partners (bij) te scholen in de creatieve grondhouding en innovatieve methodes. Op de scholen waar dit aanbod benut wordt, ligt de focus tot en met 2028 op het onderhouden en verdiepen van die deskundigheid. Om verschillende redenen, zoals de nasleep van corona, werkdruk en lerarentekort, zetten nog niet alle deelnemende scholen dit aanbod van deskundigheidsbevordering in. We onderzoeken vanaf Q1 2025 welke aanpassingen we kunnen doen, om de trainingen en instrumenten beter te laten aansluiten bij de mogelijkheden van de scholen. Daarnaast zoeken we naar andere ingangen om de deskundigheid van de leraren te vergroten. Zo leggen we voor het motiveren en enthousiasmeren van schoolteams, verbindingen met schoolactiviteiten waaraan cultuur een bijdrage kan leveren (zoals personeelsactiviteiten, teamdagen, trainingen). Ook werken we samen met de grote schoolbesturen in bijeenkomsten en deskundigheidbevordering, kunnen alle scholen (po en vo) uit het CVU-netwerk de training cultuurcoördinator bij C&SU kosteloos volgen en grijpen de creatief partners (de voorbereidingen van) de bezoeken aan de klas aan, om ook de leraar te voeden en te enthousiasmeren via co-teaching. Ook denken we aan het ontwikkelen van een afgestemde 'jaaragenda' met alle trainingen en bijeenkomsten van de creatieve partners, die ook toegankelijk zijn voor individuele leraren. Dit overzicht zorgt ervoor dat scholen en leraren betere keuzes kunnen maken en nauwkeuriger kunnen inplannen. Deze agenda laten we aansluiten bij het expertise-aanbod van C&SU, om overlap in aanbod te voorkomen en de planning van het aanbod beter af te stemmen.

We dragen bij aan de deskundigheidsbevordering van leraren in wording, via de voortzetting van een module op de Pabo HU. Hierin maken studenten kennis met het programma CVU, de doelstellingen, de creatief partners en hun werkwijze. Er wordt ingegaan op het belang van cultuuronderwijs en de manier waarop scholen hier vorm en invulling aan kunnen geven via de door het CVU-netwerk ontwikkelde tools.

PRAKTIJKVOORBEELD KOPA

De Kohnstammschool en Kopa

De Kohnstammschool is een bruisende, eigentijdse en dynamische openbare basisschool in Utrecht-Oost. Sinds 2021 hebben zij een partnerschap met Kopa. Kopa gelooft dat leraren de basis van creativiteit zelf kunnen leggen.

Daarom werken zij veel aan de deskundigheidsbevordering van het team en faciliteren leraren met materiaal, inspiratie en veel lesvoorbeelden via de online lesmethode PIONIER!. Met het team van de Kohnstammschool werkt Kopa via co-teaching aan de creatieve vaardigheden en houding van de leraren.

Co-teacher Manja Eland: "De leraar van groep 4 merkte dat ze het tijdens de kunstlessen lastig vond om de leerlingen echt vrij op ontdekking te laten gaan. Met co-teaching kon ik laten zien met welke prikkelende vragen je de kinderen kan uitdagen om verhalen te verzinnen. Behalve bij enkele technische vragen over compositie of licht en schaduw, gaf ik de leerlingen meer vragen terug dan antwoorden. De leerlingen kregen het vertrouwen en de ruimte om echt hún fantasie het proces te laten leiden. De leraar raakte hier zo van onder de indruk dat dat ze haar collega's erbij riep."

"Met co-teaching kon ik laten zien met welke prikkelende vragen je de kinderen kan uitdagen om verhalen te verzinnen."

Manja Eland,
Co-Teacher

Om optimaal aan te sluiten bij de behoeften van creatief partners zullen we het aanbod van deskundigheidsbevordering voor de creatief partners doorontwikkelen op basis van de leerwensen van (potentiële) deelnemers. We werken hierbij samen met de Marnix Academie en Pabo HU, de HKU en KunstCentraal. C&SU zorgt voor het vergroten van de eigen professionaliteit door regelmatig deel te nemen aan trainingen en bijeenkomsten van bijvoorbeeld het LKCA.

IN 2028 HEBBEN WE DE DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING VORMGEGEVEN DOORDAT:

- op 61 scholen met een creatief partnerschap, (team)trainingen en/of co-teaching heeft plaatsgevonden gericht op het vergroten van het creatief vermogen van leraren;
- zoveel mogelijk scholen die deelnemen aan het programma, een opgeleide cultuurcoördinator (in wording) hebben;
- we een aanbod van laagdrempelige trainingen en bijeenkomsten georganiseerd hebben waaraan leraren individueel of met hun sectie of team hebben kunnen deelnemen;
- we deskundigheidsbevordering hebben georganiseerd samen met, en voor, de creatief partners uit het CVU- netwerk;
- we een vaste samenwerking hebben met de Pabo HU en de Marnix Academie;
- we hebben samengewerkt met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht;
- we als penvoerder de eigen professionaliteit verder hebben ontwikkeld.

4.1.3

Integraal cultuuronderwijs in verbinding met andere vakken

Verbinding van cultuuronderwijs met andere vakken zorgt ervoor dat leerlingen hun creatief vermogen verder ontwikkelen: ze worden beter in het leggen van verbanden tussen disciplines en ontwikkelen een dieper begrip van de culturele context. Maar kunst en cultuur ondersteunen ook het begrip van lesstof bij andere vakken. Deze wisselwerking maakt de inzet op cultuuronderwijs extra waardevol, niet alleen als doel op zich, maar ook als instrument.

Een aantal creatief partnerschappen richt zich expliciet op vakintegratie. En aangezien veel scholen zoeken naar hoe cultuuronderwijs kan aansluiten bij het curriculum, bijvoorbeeld als integraal onderdeel van een thematische methode, krijgt het onderwerp ook een plek in de kennisdeling. Scholen en creatieve partners gaan ervaringen en kennis uitwisselen en worden gevoed door good practices en (externe) deskundigen op het gebied van cultuureducatie. Op basis hiervan zullen we workshops en trainingen ontwikkelen die de deskundigheid van leraren van alle Utrechtse scholen op dit terrein vergroten.

IN 2028 IS VAKINTEGRATIE:

- onderdeel geweest van een aantal creatief partnerschappen. Ontwikkelingen zijn in de plannen met de desbetreffende scholen opgenomen en gemonitord;
- onderdeel geweest van het aanbod op het gebied van deskundigheidsbevordering;
- aanbod gekomen in bijeenkomsten en artikelen in het kader van kennisdeling.

4.1.4 Het verbinden van binnen- en buitenschools

Een creatief vermogende stad vraagt om een stevig netwerk van binnen- en buitenschoolse culturele organisaties, dat op de hoogte is van elkaars inspanningen en (daardoor) kinderen en jongeren naar elkaar kunnen doorverwijzen.

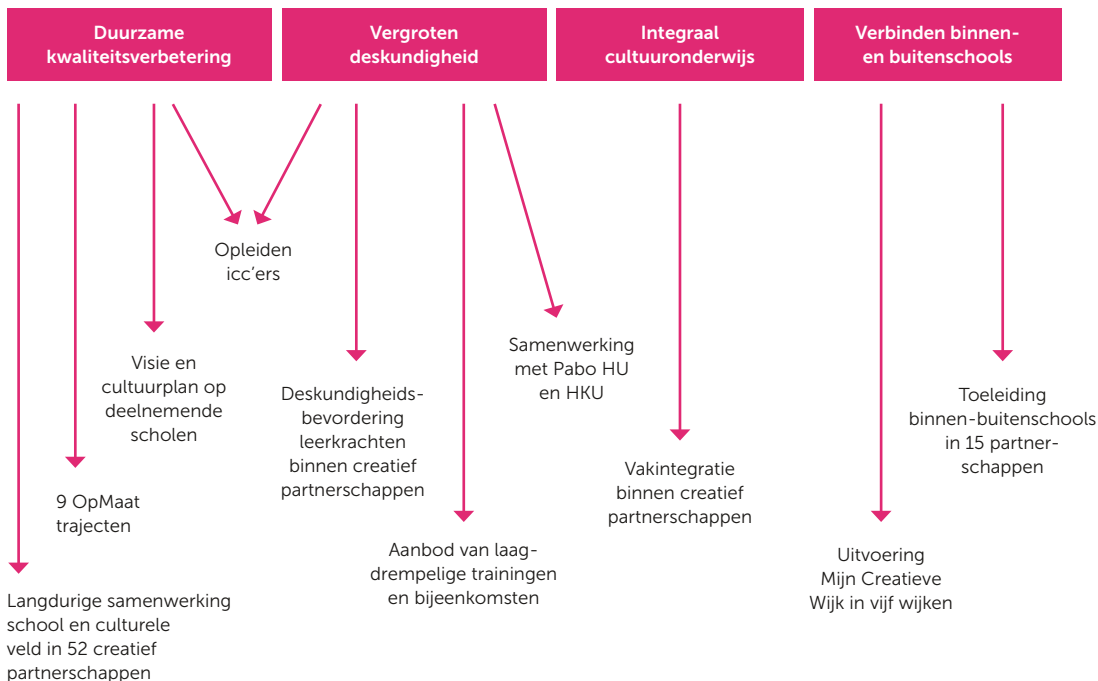
C&SU organiseert in de periode 2022-2025, vanuit de regeling *Herstel en veerkracht voor de Utrechtse Jeugd*, onder de noemer Cultuurthermometer in de wijk, per wijk een bijeenkomst met po- en vo-scholen. Hierin wordt gereflecteerd op cultuuronderwijs en -participatie voor Utrechtse kinderen en jongeren en worden de kansen en uitdagingen voor de wijk benoemd. Deze aanpak maakt per wijk duidelijk op welke plekken investeringen in bestaand naschools aanbod nodig zijn, waar ontwikkeling van nieuw aanbod gewenst is en welke verbindingen er te leggen zijn met bestaand aanbod. In enkele creatief partnerschappen ligt het accent op de verbinding tussen educatie (binnenschools aanbod) en participatie (buitenschools aanbod). Sommige creatief partners dragen actief bij aan het buitenschoolse aanbod in samenwerking met de kinderopvang, de voorschoolse en vroegschoolse educatie, de brede schoolcoördinator, wijk- en jeugdcultuurhuizen, etc.

Vanaf 2025 ontwikkelen we het programma Mijn Creatieve Stad door naar Mijn Creatieve Wijk, waarvoor we de inzichten uit de Cultuurthermometer in de wijk als uitgangspunt gebruiken. Het programma Mijn Creatieve Wijk brengt cultuuronderwijs- en participatie meer met elkaar in lijn via innovatieve projecten in de wijk met verschillende culturele en maatschappelijke partners. Kansen in het leggen van verbindingen met De Brede Regeling Combinatiefuncties, met het Rijksprogramma School & Omgeving en met kansrijke initiatieven als Meer Muziek in de Klas, worden in dit kader zoveel mogelijk benut.

IN 2028 HEBBEN WE:

- een plan van aanpak opgesteld voor de bevordering van binnen- en buitenschoolse cultuureducatie en -participatie, met aandacht voor domein-overstijgende activiteiten en samenwerking met andere domeinen, zoals welzijn.
- binnen minimaal 15 creatief partnerschappen gewerkt aan de toeleiding van leerlingen van educatie (binnenschools) naar participatie (buitenschools aanbod);
- in minimaal 5 van de 10 wijken in Utrecht een vervolg gegeven aan Cultuurthermometer in de wijk, door een editie van Mijn Creatieve Wijk.

Figuur 2: Samenhang doelstellingen en activiteiten

Spoor 1: 47 creatief partnerschappen (42 po, 5 vo)

Spoor 2: 5 creatief partnerschappen (3 po, 2 vo)

9 OpMaat trajecten (6 po, 3 vo)

4.2 Relatie tot andere activiteiten op het gebied van cultuonderwijs

De creatief partnerschappen wijken af van het overige cultuureducatieve aanbod in de stad, doordat de langdurige samenwerking tussen leraren en creatief partners het mogelijk maakt om elkaar uitvoerig te leren kennen en van daaruit kennis en ervaring te delen. Met inzet van het CmK-budget kunnen we vervolgens vernieuwend cultuonderwijs ontwikkelen dat aantoonbaar bijdraagt aan het beleid van de scholen.

Binnen het CVU-netwerk treffen partijen elkaar binnen een heldere context. Dit stelt ons in de gelegenheid elkaar met open vizier te ontmoeten en van elkaar te leren - iets waarvoor buiten het netwerk (door de waan van de dag en krapte in budgetten) weinig ruimte is. Alle input uit CVU gebruiken de creatief partners ook, om de kwaliteit van hun gehele cultuureducatieaanbod te verbeteren. Dit aanbod is beschikbaar voor alle Utrechtse scholen via de website van C&SU.

De koppeling tussen het aanbod van creatief partners uit het CVU-netwerk met dat van andere Utrechtse culturele organisaties, kan verder verbeterd worden. Hierin speelt C&SU een verbindende rol. Te denken valt aan combinaties tussen activiteiten van creatief partners die doorgaans op de scholen werkzaam zijn en culturele organisaties met een bijzondere locatie in de stad, zoals musea en podia, die niet via een creatief partnerschap zijn verbonden aan een school.

4.3 Risicoanalyse

Hoewel we ons vol overgave op CVU zullen storten, willen we kort stilstaan bij een aantal omstandigheden die van invloed zijn op (het effect van) onze inspanningen.

4.3.1 **Het risico van het lerarentekort, de werkdruk en wisselende teams**

Het lerarentekort is in de grote steden gestegen tot 15,2%¹ in het primair onderwijs en zal verder toenemen door het groeiend aantal leerlingen. In het voorgezet onderwijs loopt het tekort op naar 2143 voltijdbanen in 2027. Het leidt ertoe dat de CVU-deelname van getrainde leraren en cultuurcoördinatoren regelmatig stopt en scholen moeite hebben met het zelfstandig uitvoeren van cultuuronderwijs. We zetten daarom binnen het algehele programma en binnen de creatief partnerschappen in, op draagvlak en borging van cultuuronderwijs bij de schoolbesturen, directies en teams, beschreven in de visie en het schoolplan. Zo optimaliseren we onze inspanningen op schoolniveau. Ook onderzoeken we de kansen voor werkdrukverlagende culturele activiteiten, zoals we eerder al in samenwerking met CVU hebben gedaan.

4.3.2 **Het risico van een overmatige focus op basisvaardigheden op basisscholen**

De aandacht voor basisvaardigheden gaat ten koste van de ruimte voor cultuuronderwijs. Daarom is het noodzakelijk dat partijen van buiten het onderwijs het belang en de waarde van cultuuronderwijs blijven benadrukken; voor de brede ontwikkeling van de leerling, voor de taalontwikkeling, als versterkend instrument ten behoeve van basisvaardigheden, voor thematisch onderwijs, et cetera. Het programma CVU biedt ons de gelegenheid om met scholen te werken aan meerjarenplannen, die samen met vaste creatief partners gedurende langere tijd worden ontwikkeld, uitgevoerd en verankerd. Door de komende periode in te zetten op duurzame kwaliteitsverbetering, neemt de kans toe dat cultuuronderwijs ook na CmK4 een vaste plek op de school inneemt.

4.3.3 **Het risico van het gehele schoolteam te willen betrekken**

In lijn met de doelstelling van CmK4 wordt binnen creatief partnerschappen het gehele schoolteam of de sectie betrokken bij kennisdeling en vakinhoudelijke ontwikkeling. Hiermee wordt voorkomen dat de voortgang van de activiteiten en de inbedding van cultuuronderwijs afhankelijk worden van individuen. Maar het maakt deelname aan CVU voor sommige scholen (te) hoogdrempelig. Met maatwerk willen we de komende periode flexibeler met deze betrokkenheid omgaan bijvoorbeeld door deskundigheidsbevordering voor individuele leraren beschikbaar te maken en partnerschappen *OpMaat* aan te gaan. Daarnaast temporiseren we meer in een langdurig partnerschap door in het eerste jaar de nadruk te leggen op kennismaken, ontzorgen en enthousiasmeren en te onderzoeken welke aanpak het beste werkt. In het tweede jaar zorgen we voor een heldere behoefteformulering en daarna voor een verdere verdieping met het hele team/ de voltallige sectie.

4.3.4 **Het risico van onduidelijkheid over een vervolg na afloop van CmK vanaf 2029**

Utrecht mist een borging van het commitment voor cultuuronderwijs, in de vorm van een concrete en langlopende afspraak tussen lokale en regionale partijen. Een dergelijke afspraak zou in lijn zijn met het in 2013 ook door Utrecht ondertekende Bestuurlijk Kader Cultuur en Onderwijs en zou ons minder afhankelijk maken van fluctuaties in het landelijk beleid. C&SU zal, vanuit haar verantwoordelijkheid als penvoerder, met de gemeente het gesprek voeren over financiering van het cultuuronderwijs vanaf 2029. Om goed voorbereid te zijn op de toekomst, volgen we de ontwikkelingen rond de curriculumvernieuwing op de voet en incorporeren we deze waar mogelijk in de plannen voor CmK4.

1. Kamerbrief lerarenbeleid december 2022

5 SAMENWERKING

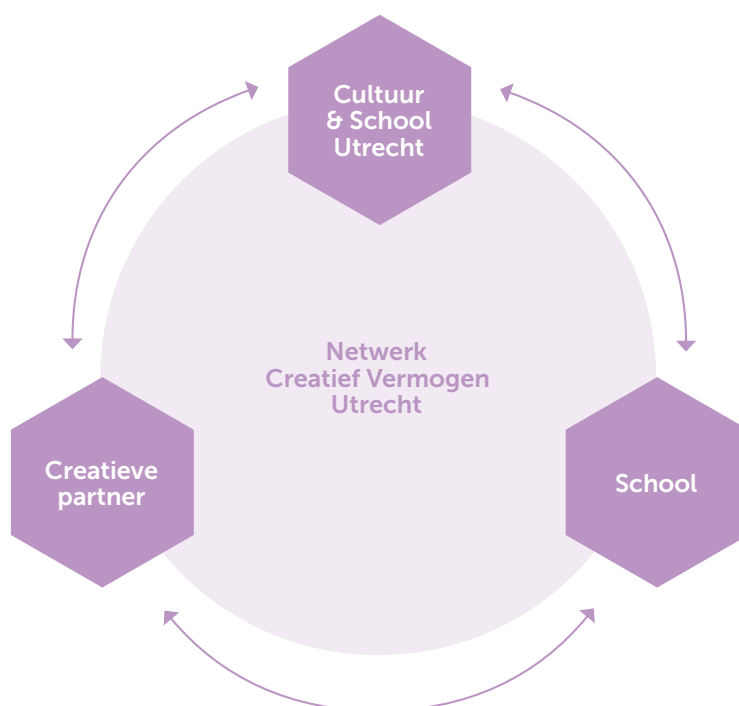
5.1 Organisatie

Vanaf januari 2025 neemt Cultuur & School Utrecht het penvoerderschap over Creatief Vermogen Utrecht over. C&SU is in tien jaar uitgegroeid tot coördinatiepunt en kennisplatform voor cultuuronderwijs in Utrecht.

C&SU wordt als projectleider verantwoordelijk voor de organisatie, kennisdeling en deskundigheidsbevordering, monitoring en evaluatie en verantwoording voor CVU. Hiertoe wordt een projectleider aangesteld en wordt het team van CS&U uitgebreid met uren voor begeleiding van creatief partnerschappen en de organisatie van deskundigheidsbevordering en kennisdeling door consulenten, voor projectondersteuning en voor communicatie.

Het kernteam en het regieteam van CVU, actief in periode 2021-2024, houden per januari 2025 op te bestaan. Het ontwikkelteam, met afgevaardigden uit het netwerk van CVU, blijft bestaan (zie hoofdstuk 6).

Figuur 3: taken en rollen binnen het programma CVU

Cultuur & School Utrecht

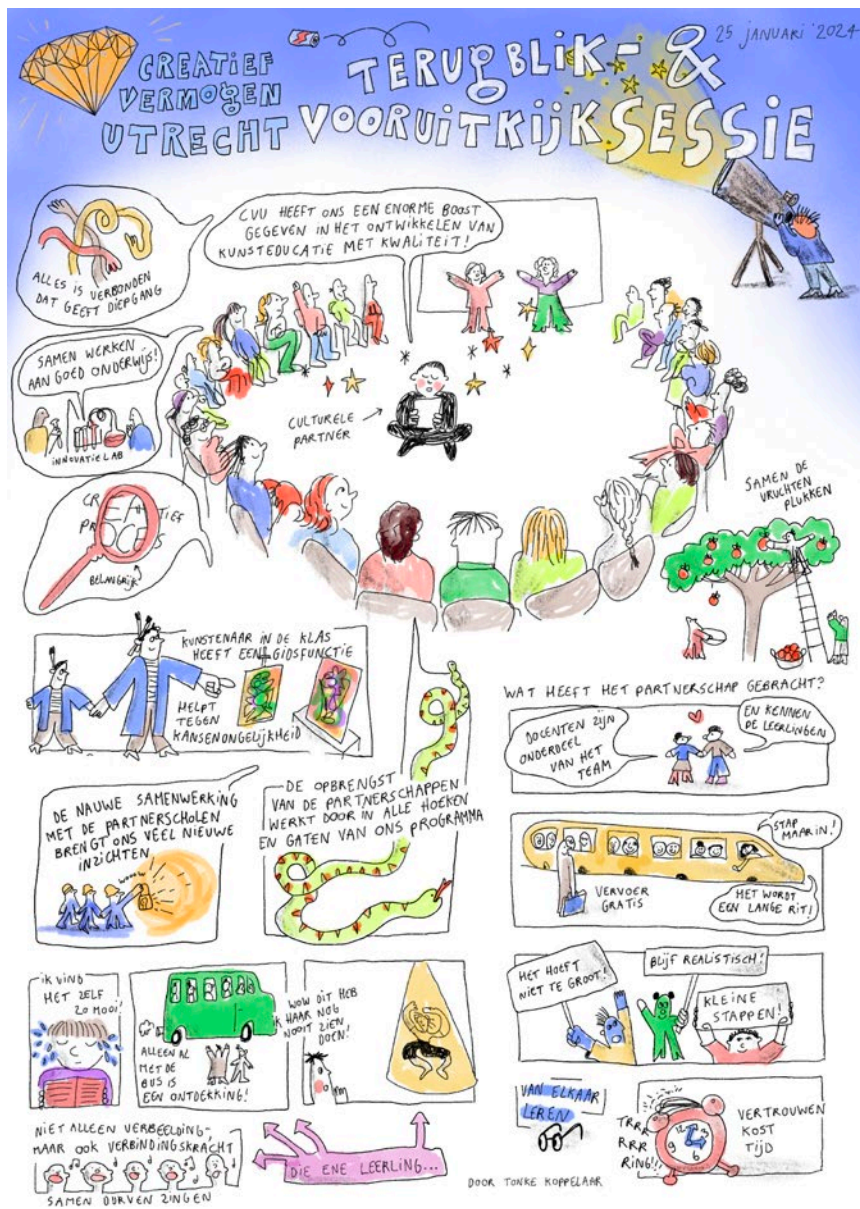
- Als penvoerder CmK4 verantwoordelijk voor algemene projectleiding, communicatie, monitoring en evaluatie, verantwoording en administratie.
- Organiseert en coördineert kennisdeling en deskundigheidsbevordering.
- Begeleidt creatief partnerschappen (school en partner) bij het realiseren van de doelstellingen voor CmK4.

Creatief partner

- Draagt als inhoudelijke partner bij aan het realiseren van duurzame kwaliteitsverbetering op het gebied van cultuureducatie op de scholen.
- Maakt in co-creatie een plan op maat op basis van de ambities van de school.
- Maakt organisatorische en inhoudelijke afspraken met directie en cultuurcoördinator.
- Traint en coacht leraren en verzorgt co-teaching.
- Voert leerlingactiviteiten uit.
- Neemt deel aan, en draagt bij aan kennisdeling.
- Verantwoordt activiteiten.

School

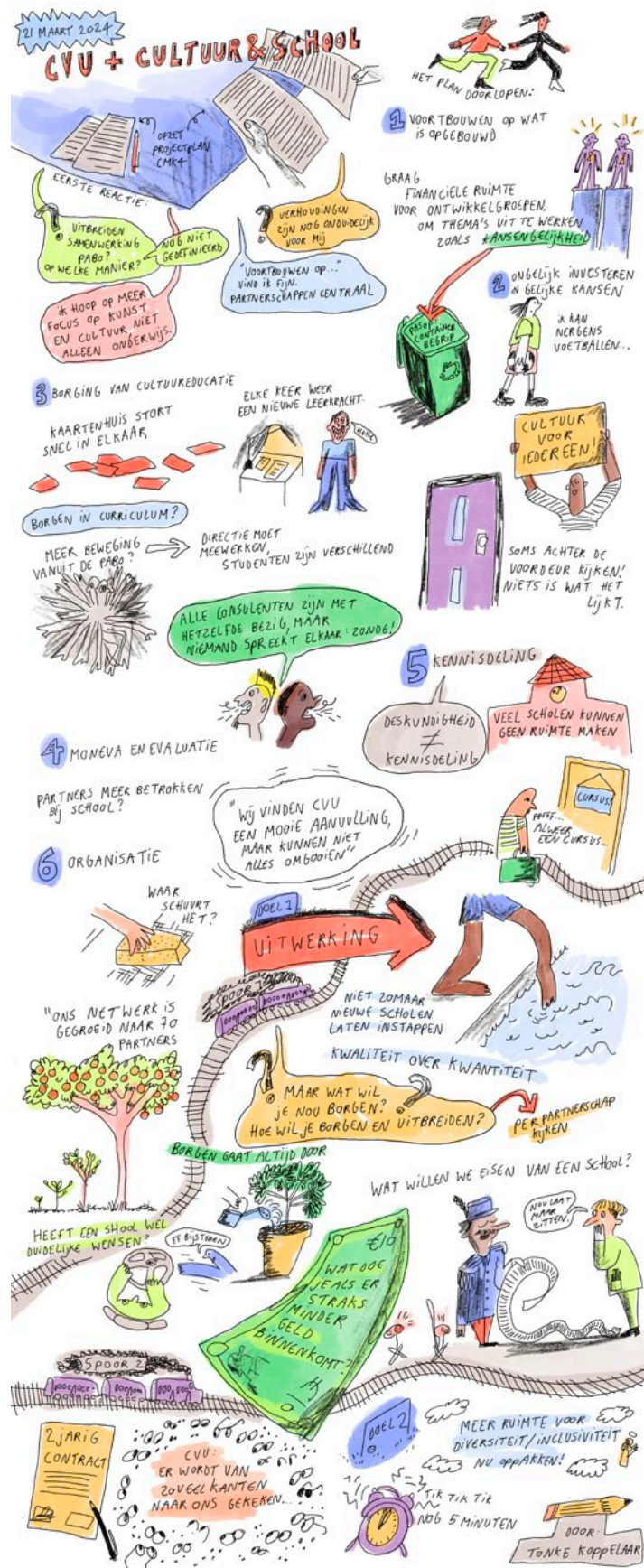
- Maakt in co-creatie met de partner een plan op maat op basis van eigen ambities en voert dit uit.
- Zorgt voor een opgeleide cultuurcoördinator in het team.
- Maakt organisatorische en inhoudelijke afspraken met de creatief partner.
- Zorgt voor draagvlak in het team en borging in de school.

Afbeelding: Tonke Koppelaar. Getekend verslag van de terugblik- en voortuitskijssessie van CVU i.s.m. C&SU op 25 januari 2024.

5.2 Overgang naar nieuwe penvoerder

De gemeente Utrecht heeft eind 2023 C&SU aangewezen als nieuwe penvoerder voor CmK4. Na het indienen van het plan bij het Fonds voor Cultuurparticipatie, zal C&SU een planning en afspraken maken met de huidige penvoerder en het projectteam van CVU, voor de overdracht per 1 januari 2025. Naast de ontwikkeling van dit plan, hebben reeds gesprekken plaatsgevonden over de overdracht van financiën en communicatie. Door regelmatig uitwisseling te organiseren tussen creatieve partners, culturele organisaties, scholen en consultants, worden de netwerken van CVU en C&SU aan elkaar gekoppeld, waardoor nog beter kan worden ingespeeld op de behoeftes en trends uit het veld.

Afbeelding: Tonke Koppelaar. Getekend verslag van de werksessie ontwikkelgroep CVU en C&SU voor de aanvraag Cmk4 op 21 maart 2024.

5.3 Betrokkenheid bij totstandkoming plan

In de afgelopen periode is onder meer gewerkt aan het draagvlak bij de creatief partners voor C&SU als nieuwe penvoerder. Op de jaarlijkse inspiratiedag van C&SU op 29 mei 2024 organiseerde CVU twee inspiratiesessies en was er aandacht voor het verdergaan van CVU onder de vlag van C&SU. Voor de totstandkoming van dit plan heeft C&SU op meerdere manieren input opgehaald tussen januari en juni 2024:

- In een eerste gezamenlijke kick-off in januari 2024 heeft het CVU-netwerk laten zien aan C&SU wat er in de afgelopen Cmk-periodes is opgebouwd.
- Naar aanleiding van gesprekken met stakeholders (creatief partners, scholen, HKU, de gemeente Utrecht, het FCP en het kernteam van CVU) heeft C&SU de eerste contouren voor Cmk4 geformuleerd.
- Deze contourennota is na feedback van stakeholders en het ontwikkelteam aangescherpt en enkele onderwerpen zijn in april 2024 met het ontwikkelteam verder uitgediept.
- Tot en met mei 2024 schreven we aan dit projectplan. Dit gebeurde in ruggenspraak met het kern- en het ontwikkelteam van CVU, het team en het bestuur van C&SU, de huidige projectleider van CVU, een klankbordgroep (drie scholen, creatief partners, twee leden van de ontwikkelgroep en de huidige projectleider van CVU), in afstemming met een vo-school, Kunst Centraal en diverse creatief partners.
- De overige creatief partners zijn per mail op de hoogte gehouden van de vorderingen en zijn in de gelegenheid gesteld te reageren op het projectplan.

De gezamenlijke ontwikkeling van dit plan heeft bijgedragen aan het vertrouwen in de toekomstige samenwerking tussen alle betrokken partijen.

Afbeelding, Tonke Koppelaar. Beeld gemaakt voor de inspiratiedag van C&SU 2024, die we samen met CVU organiseerden.

5.4 Codes

De professionele staf en het bestuur van C&SU volgen de Code Cultural Governance. De stichting hanteert bovendien de vijf gedragscodes van de Fair Practice Code als leidraad om haar dienstverlening toekomstbestendig neer te zetten: solidariteit, vertrouwen, duurzaamheid, transparantie en diversiteit. Ook onderschrijft C&SU de Code Diversiteit & Inclusie en hanteert de 4 P's in het streven naar een diverse en inclusieve organisatie en dienstverlening met gelijke kansen voor iedereen, ongeacht culturele of etnische achtergrond, gender, seksuele geaardheid, leeftijd, beperkingen, kennis, vaardigheden en sociaaleconomische achtergrond. In 2024 zal de stichting de verdere implementatie van de codes opnemen in de doelen van het nieuwe meerjarenbeleidsplan van C&SU. Ook alle creatief partners hanteren de drie culturele codes. De penvoerder houdt zicht op óf en hoe ze binnen het programma worden toegepast.

5.5 Duurzaamheid

In de periode CmK4 willen we onze ecologische voetafdruk inzichtelijk maken en verkleinen. In 2025 maken we een berekening van onze CO₂-uitstoot. Met scholen en culturele organisaties bespreken we vanaf 2025 dit onderwerp via de methodiek van Stichting Klimaatgesprekken, en zetten we gezamenlijk stappen, bijvoorbeeld door te kiezen voor duurzame materialen en hergebruik.

6 Kennisdeling

Kennisdeling zorgt niet alleen voor nieuwe inzichten, een verbeterde praktijk en (dus) kwalitatief beter cultuuronderwijs, maar ook voor een vruchtbare en dynamische omgeving waarin creatief vermogen kan gedijen. Daarom stellen we kennisdelingsactiviteiten centraal binnen Creatief Vermogen Utrecht. C&SU neemt de coördinatie van de kennisdeling over van de HKU en onderzoekt op welke manier de HKU betrokken kan blijven bij onderzoek en reeds ontwikkelde trainingen.

In 2028 zullen we hebben geïnvesteerd in:

- actieve gesprekken met leden uit het CVU-netwerk ter inspiratie en lering;
- vier collegiale ontmoetingen van het CVU-netwerk per jaar, rond thema's als diversiteit en inclusie, thematisch werken/vakintegratie, curriculumvernieuwing, burgerschap, leerlingparticipatie, sociaal-emotionele ontwikkeling en digitale geletterdheid. Voor het programma van deze bijeenkomsten vragen we input van het netwerk en streven we naar voortzetting van de samenwerking met de HKU;
- vier of vijf bijeenkomsten per jaar met het ontwikkelteam. Dit bestaat uit een afvaardiging van de creatieve partners, scholen uit het primair en het voortgezet onderwijs en consulenten van C&SU. Hier voegen we bij voorkeur een vertegenwoordiging van Pabo HU en de HKU aan toe. Het ontwikkelteam heeft een aantal rollen: het fungeert als klankbord voor het projectteam; het geeft mede richting aan het aanbod gericht op deskundigheidsbevordering en kennisdeling; en het denkt mee over de uitwerking van inhoudelijke vragen.
- de doorontwikkeling van het digitale kennisplatform van C&SU gekoppeld aan het digitale kennisplatform van CVU voor het vergroten, delen en bundelen van de kennis van alle CVU-partners op het gebied van de actuele thema's kanselijkheid en diversiteit en inclusie. Dit C&SU-platform is ook toegankelijk voor scholen en culturele organisaties van buiten het CVU-netwerk;
- de inrichting van een netwerk met vo-scholen en creatief partners om drie keer per jaar bij elkaar te komen om innovatievraagstukken voor het voortgezet onderwijs te bespreken, kennis te delen en experts uit te nodigen. Zo kunnen we beter aansluiten bij de specifieke dynamiek van het voortgezet onderwijs, bij het binnenschoolse aanbod, bij de doorstroom richting het buitenschoolse aanbod en bij het vergroten van de kanselijkheid bij middelbare scholieren;
- een (twee)jaarlijkse CVU-conferentie voor alle Utrechtse scholen, creatief partners en culturele organisaties.

7 Monitoring en evaluatie

De monitoring en evaluatie is een vast onderdeel van een creatief partnerschap. Bij de monitorgesprekken tussen de creatief partner en de school wordt minimaal één keer per jaar de consultant van C&SU betrokken. In de jaarlijkse verantwoording en in tussentijdse verslagen van de creatief partners wordt het proces van de samenwerking beschreven. We streven ernaar om per jaar één keer een peer-to-peer evaluatie te organiseren tussen de creatief partnerschappen onderling. Ook onderzoeken we hoe we nog beter inzicht kunnen krijgen in de resultaten van de creatieve partnerschappen. De consultant van C&SU voert, vanuit de basisopdracht van C&SU, jaarlijks monitoringsgesprekken met alle scholen om zicht te houden op de ontwikkeling van het cultuuronderwijs. Op scholen die onderdeel zijn van een creatief partnerschap, monitort de consultant de voortgang dan óók in relatie tot de doelstellingen van CVU. C&SU hanteert voor haar dienstverlening een uitgebreide evaluatiesystematiek, ontwikkeld met Oberon. We onderzoeken hoe deze eveneens van meerwaarde kan zijn voor het CVU-programma en hoe we de nieuwe ontwikkelingen rond Evi hierbij kunnen betrekken.

Vragen die bij de monitoring en evaluatie centraal staan, zijn:

- In hoeverre zorgen creatief partnerschappen voor een duurzame kwaliteitsverbetering van cultuureducatie op de scholen?
- In hoeverre zorgen de activiteiten in CmK4 op het gebied van deskundigheidsbevordering en kennisdeling voor verbetering van de kwaliteit van cultuureducatie op de scholen?
- In hoeverre draagt de overdracht van het penvoerderschap aan C&SU bij aan de organisatie en uitvoering van cultuureducatie voor de betrokken partijen in de stad Utrecht?

8 Planning

Planning CMK 4		Q1	Q2	Q3	Q4
2025	Spoor 1: Uitvoer Creatief Partnerschappen volgens voorwaarden CMK3	x	x		
	Spoor 1: Planvorming partnerschappen periode juli 2025-december 2028 volgens voorwaarden CMK4	x	x		
	Spoor 1: uitvoering partnerschappen volgens plannen CMK4			x	x
	Spoor 2 : Opstart activiteiten Creatief Partnerschappen en Op Maat trajecten.			x	x
	Startbijeenkomst met scholen en creatieve partners	x			
	Uitvoer kennisdeling en deskundigheidsbevordering	x	x	x	x
	Communicatie: integreren website CVU en C&SU	x	x		
	Uitvoer Mijn Creatieve Wijk			x	x
	Nadere uitwerking van de planning	x			
2026	Spoor 1: uitvoering partnerschappen volgens plannen CMK4	x	x	x	x
	Spoor 2: uitvoer Creatief Partnerschappen en OpMaat trajecten	x	x	x	x
	Spoor 1 & 2: tussenevaluatie & aanscherpen plannen nav curriculumherziening				x
	Uitvoer kennisdeling, deskundigheidsbevordering en Mijn Creatieve Wijk	x	x	x	x
	CVU conferentie		x		
	Verantwoording 2025: Prestatiegegevens en Financiële verantwoording	x	x		
2027	Spoor 1: uitvoering partnerschappen volgens plannen CMK4	x	x	x	x
	Spoor 2: uitvoer Creatief Partnerschappen en OpMaat trajecten	x	x	x	x
	Uitvoer kennisdeling, deskundigheidsbevordering en Mijn Creatieve Wijk	x	x	x	x
	Verantwoording 2026: prestatiegegevens, Inhoudelijk verslag en Financiële verantwoording	x	x		
2028	Spoor 1: uitvoering partnerschappen volgens plannen CMK4	x	x	x	x
	Spoor 2: uitvoer Creatief Partnerschappen en OpMaat trajecten	x	x	x	x
	Uitvoer kennisdeling, deskundigheidsbevordering en Mijn Creatieve Wijk	x	x	x	x
	Afronding, evaluatie en delen opbrengsten activiteiten spoor 1 en 2			x	x
	Afsluitende CVU conferentie			x	
	Verantwoording 2027: Prestatiegegevens en Financiële verantwoording	x	x		
	Verantwoording 2028: Prestatiegegevens, Inhoudelijk verslag, Financiële verantwoording			x	x

- In Q1 en Q2 van 2025 ligt de nadruk op de overgang naar C&SU als nieuwe penvoerder, waaronder overdracht van communicatiemiddelen en opzet van administratie.
- In Q1 en Q2 van 2025 zullen de creatief partnerschappen doorlopen, volgens de uitgangspunten van CmK3. Scholen en partners ontwikkelen in deze periode nieuwe plannen in lijn met de uitgangspunten van CmK4.
- In Q4 2026 doen we een grondige tussenevaluatie t.b.v. eventuele wijzigingen, ook t.a.v. een optimale aansluiting bij de curriculumvernieuwing.

Colofon

**Dit projectplan is geschreven door Cultuur & School Utrecht
in samenwerking met het netwerk van Creatief Vermogen Utrecht**

Cultuur & School Utrecht

Ganzenmarkt 14, 3512 GD Utrecht

030 711 62 29

www.cultuurenschoolutrecht.nl

info@cultuurenschoolutrecht.nl

Vormgeving: Studio RROOK

Juni 2024

Beeld credits

Cover | Thomas Lenden

Voorwoord | Wunderlust fotografie

Pagina 4 | Guillome Versteeg

Pagina 7 | Remke Spijkers

Pagina 9 | Remke Spijkers

Pagina 13 | Jephta Hermelink

Pagina 14 | Jephta Hermelink

Pagina 17 | foto in beheer van De Vrijstaat

Pagina 19 | Manja Eland

Pagina 24 | foto in beheer van De Muziekroute

Illustraties op pagina 26 + 27 + 28 | Tonke Koppelaar

Pagina 30 | Wunderlust fotografie

Pagina 31 | Ilona Buyl

